

## การประเมินสภาพจริง

### ความหมาย

การประเมินสภาพจริง (Authentic Assessment or Authentic Performance Assessment) หมายถึง การประเมินโดยอาศัยกระบวนการสังเกต การบันทึก และรวบรวมข้อมูลของครูจากผลงานของผู้เรียนและกระบวนการที่ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ตาม การจัดการเรียนรู้ของครู ทั้งนี้เพื่อเป็นข้อมูลพัฒนา และตัดสินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

### ความเป็นมา

การประเมินสภาพจริงเริ่มต้นจากในวงงาน ศิลปะ และวิชาชีพที่ต้องใช้ความสามารถในการ ปฏิบัติงาน เช่น นักดนตรี นักร้อง ศิลปิน สถาปนิก เป็นต้น การประเมินนี้จะเป็นการให้ปฏิบัติงานซึ่งจะ ทำให้ทราบความสามารถในงานศิลปะและวิชาชีพนั้น รวมถึงทำให้ทราบข้อบกพร่องที่จะนำมาใช้ในการ ช่วยเหลือให้บุคคลนั้น ๆ เพื่อพัฒนาตนเองให้มีความสามารถได้ยิ่งขึ้น เมื่อปี พ.ศ. 2533 แกรนท์ วิกกินส์ (Grant Wiggins) นักการศึกษาชาว อเมริกันได้เสนอวิธีการประเมินจากการปฏิบัติงาน หรือจากพฤติกรรมแสดงออกของผู้เรียน และในปี พ.ศ. 2539 นักการศึกษาของไทยได้แนะนำให้ครู ใช้การประเมินสภาพจริงทำการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน (กรมวิชาการ, 2539) โดยเน้นว่าการ ใช้การประเมินสภาพจริงนั้นจะส่งเสริมให้ผู้เรียน ประสบความสำเร็จตามศักยภาพของแต่ละบุคคลและ ได้กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542

### หลักการ คุณลักษณะ มิติ และองค์ ประกอบของการประเมินสภาพจริง

1. หลักการของการประเมินสภาพจริง เน้น การให้ได้ข้อมูลครอบคลุมตามสภาพจริงของการ จัดการเรียนการสอนสำหรับผู้สอน เพื่อทำการ ปรับปรุงการสอน และสำหรับผู้เรียนได้ปรับปรุงการ เรียนของตนเองตามศักยภาพของตน ดังนั้นการ ประเมินจะบูรณาการไปกับการจัดการเรียนการสอน ดังนี้

#### 1.1 ด้านการเรียนการสอน

1.1.1 เนื้อหาจัดให้สอดคล้องใกล้เคียงกับสภาพการณ์ในชีวิตจริง

1.1.2 ผู้เรียนเป็นผู้ลงมือปฏิบัติการ แสวงหาความรู้ภายใต้การช่วยเหลือของครู

1.1.3 พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะ ในด้านการคิดที่ซับซ้อน การแสดงความคิดเห็น การคิดขั้นสูง สร้างความรู้ด้วยตนเอง มีวิธีการเรียนรู้ของตนเอง มีความรับผิดชอบต่อการเรียน เห็นคุณค่าในตนเอง ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และประเมินคุณค่าของสิ่งต่างๆ ได้

#### 1.2 ด้านการประเมิน

1.2.1 ใช้วิธีการหลากหลายเพื่อให้ ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมตรงกับสภาพการเรียนการสอน ที่แท้จริง

1.2.2 เป็นการกระทำที่ต่อเนื่องใน กระบวนการเรียนการสอน

1.2.3 เป้าหมายเพื่อการพัฒนาผู้ เรียนมากกว่าตัดสินถูกผิด

1.2.4 มีการให้ข้อมูลย้อนกลับผล การประเมินสมำเสมอเพื่อนำผลไปใช้ในการ ปรับปรุงการสอนของครูและการเรียนของนักเรียน

1.2.5 ประเมินความสามารถผู้เรียน แต่ละคนตามศักยภาพโดยไม่นำมาเปรียบเทียบกับกลุ่ม

1.2.6 ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการ ประเมิน

2. คุณลักษณะของการประเมินสภาพจริง เน้นการส่งเสริมผู้เรียนให้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ ของผู้เรียน และให้สามารถนำความรู้ ทักษะไปใช้ได้ ในชีวิตจริง โดยมีคุณลักษณะสำคัญ ดังนี้

2.1 ให้ผู้เรียนได้คิดริเริ่มลงมือปฏิบัติ ผลิตหรือทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

2.2 เกี่ยวข้องกับการใช้การคิดขั้นสูง และทักษะการแก้ปัญหา

2.3 คำนึงถึงความสามารถ ความพอใจ และรูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียน

2.4 งานที่ให้ผู้เรียนปฏิบัติงานมีความ หมายต่อผู้เรียน

2.5 จัดสภาพแวดล้อมของการเรียนการสอนให้ผู้เรียนรู้สึกปลอดภัย และไม่เครียด

2.6 จัดระบบการให้คะแนนโดยพิจารณา จากหลายองค์ประกอบที่เกิดจากผู้เรียน

2.7 จัดระบบการให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ครู และผู้เรียนเป็นระยะ ๆ

2.8 ครูต้องวางแผน ทั้งแผนการสอน และแผนการประเมินก่อนทำการสอน

3. มิติของงานในการประเมินสภาพจริง การ ประเมินสภาพจริงประกอบด้วยวิธีการประเมิน 4 มิติดังนี้

3.1 การปฏิบัติจริง เน้นประเมินการ แสดงออกของผู้เรียนในภาคปฏิบัติ เช่น การให้อ่าน ออกเสียง ทดลอง ประดิษฐ์ ร้องเพลง เป็นต้น

3.2 กระบวนการเรียน เน้นประเมิน กระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยวิธีการหลากหลาย เช่น การสังเกตขั้นตอนการทำงาน สังเกต/ตรวจสอบวิธีการแก้ปัญหาขณะทำกิจกรรมที่มอบหมาย เป็นต้น

3.3 ผลผลิต/ผลงาน เน้นประเมิน ผลผลิตที่ผู้เรียนจัดทำขึ้น เช่น ผลงานทางศิลปะ งานประดิษฐ์ บทความ รายงานการค้นคว้า เป็นต้น

3.4 เพิ่มสะสมผลงาน เน้นประเมิน ความก้าวหน้าและพัฒนาการของผู้เรียนในแต่ละ ช่วงการเรียนจากการที่ผู้เรียนเก็บสะสมผลงานต่าง ๆ จัดทำเป็นเพิ่มสะสมผลงาน

4. องค์ประกอบของการประเมินสภาพจริง มี องค์ประกอบสำคัญ 3 องค์ประกอบ คือ

4.1 เกณฑ์การให้คะแนน มีการกำหนด เกณฑ์การให้คะแนนซึ่งอาจเป็นการให้คะแนนแบบ ภาพรวม หรือ แบบแยกส่วน

4.2 มาตรฐานความสามารถ มีการ กำหนดความสามารถที่คาดหวังของผู้เรียนไว้เพื่อ การเทียบเคียงจากผลการให้คะแนนตามเกณฑ์การ ให้คะแนน

4.3 การตัดสินระดับความสามารถ มีการ ลงสรุปความสามารถของผู้เรียน และสิ่งที่ต้อง ปรับปรุง/พัฒนาโดยความเห็นร่วมกัน ระหว่างครู ผู้เรียน เพื่อน และผู้ปกครอง

## วิธีการ และเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินสภาพจริง

วิธีการและเครื่องมือวัดต่างๆ ประกอบกันในการประเมินสภาพจริง มีดังนี้

1. การสังเกตของครู ครูสังเกตผู้เรียนเป็นระยะๆ ในช่วงของการเรียนการสอน โดยกำหนดเครื่องมือประกอบการสังเกตไว้ล่วงหน้า ได้แก่

1.1 แบบบันทึกเหตุการณ์ ครูบันทึกข้อมูลสำคัญ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนในแต่ละวันเพื่อชี้ให้เห็นความก้าวหน้าของผู้เรียน

1.2 แบบตรวจสอบรายการ ครูมีรายการที่ต้องสำรวจไว้ล่วงหน้า ในด้าน คุณลักษณะ ทักษะ ความสนใจ พฤติกรรมต่างๆ เพื่อชี้ให้เห็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นและความถี่ของพฤติกรรม

1.3 แบบประเมินค่า ครูมีแบบบันทึกความสามารถที่คาดหวังเป็นมาตราส่วนประมาณค่า เพื่อวัดระดับพฤติกรรมและความสามารถของผู้เรียนในเรื่องต่างๆ

2. การสัมภาษณ์ ครูใช้การสัมภาษณ์เพื่อให้ได้ข้อมูลผู้เรียนว่าได้รับรู้ หรือเกิดการเรียนรู้ในสิ่งที่เรียนไปหรือไม่ รวมถึงความก้าวหน้าในการเรียนรู้

3. การประเมินตนเองของผู้เรียน ครูใช้เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้รับรู้ความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของตนเองจากกระบวนการจัดการเรียนรู้ของครู ซึ่งเป็นข้อมูลให้ครูปรับปรุงกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละคนมากที่สุดได้ เครื่องมือประเมินตนเองของผู้เรียนอาจเป็นการจดบันทึกประจำวันของผู้เรียน การใช้เกณฑ์การให้คะแนน การให้สรุปเรื่องที่อ่านและแสดงความคิดเห็นต่อการอ่าน เป็นต้น

4. การประเมินโดยเพื่อน เป็นการให้เพื่อนร่วมชั้นเรียนเป็นผู้ให้ข้อมูลตามเกณฑ์การให้คะแนน

5. การประเมินภาคปฏิบัติ ครูให้ผู้เรียนได้กระทำจริงโดยสร้างชิ้นงานต่างๆ เช่น การนำเสนอ

ปากเปล่า การเล่าเรื่อง การวาดภาพ และอาจให้นำเสนอโดยการให้จัดนิทรรศการ ผลงานที่แสดงนี้จะถูกประเมินโดยครู ผู้เรียน และเพื่อนโดยใช้เกณฑ์การให้คะแนน

6. การทดสอบด้วยเครื่องมือวัด โดยการใช้แบบทดสอบที่วัดได้ครอบคลุมผลการเรียนรู้ อาจเป็นแบบทดสอบอัตนัย หรือแบบทดสอบปรนัย

7. การประเมินแฟ้มสะสมผลงาน เป็นการให้ผู้เรียนเก็บสะสมผลงานต่างๆ ที่แสดงถึงความก้าวหน้าของการเรียนในช่วงเวลาหนึ่งๆ ในแฟ้มสะสมผลงานอาจประกอบด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ ชิ้นงานจากภาระงานที่กำหนด ผลการประเมินตนเอง และผลงานจากกิจกรรมการเรียนรู้อื่นๆ

## ขั้นตอนการประเมินสภาพจริง

ขั้นตอนการประเมินสภาพจริงแบ่งเป็น 4 ขั้นตอนตามลำดับดังนี้

1. กำหนดมาตรฐานของวิชา เป็นการกำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังหรือมาตรฐานของรายวิชา และรายการประเมินของผลการเรียนรู้ที่คาดหวังหรือดัชนีที่ระบุให้ครอบคลุมทั้งด้านเนื้อหา ความรู้ ทักษะและกระบวนการที่ผู้เรียนจะต้องเรียนรู้

2. กำหนดชิ้นงาน/ผลงานที่ผู้เรียนต้องทำ ครูร่วมกับผู้เรียนกำหนดชิ้นงาน/ผลงานที่ผู้เรียนจะต้องปฏิบัติตลอดการเรียนรายวิชา เพื่อแสดงถึงความรู้ความสามารถตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ของรายวิชา

3. กำหนดเกณฑ์การประเมินผลงาน ครูกับผู้เรียนร่วมกันกำหนดเกณฑ์ประเมิน หรือครูให้ผู้เรียนรับทราบเกณฑ์ประเมินผลงานแต่ละชิ้นงานเพื่อผู้เรียนทราบล่วงหน้าจะได้คิดสร้างผลงานที่มีมาตรฐาน

4. สร้างและหรือคัดเลือกเครื่องมือในการวัด เพื่อใช้ประเมินผลงานของผู้เรียนซึ่งอาจเป็นการประเมินผลงานโดยครู ผู้เรียน และเพื่อนก็ได้

## ตัวอย่างการวางแผนการประเมินสภาพจริง

ตัวอย่างการวางแผนการประเมินสภาพจริงระดับอุดมศึกษา ในรายวิชา **วิธีวิทยาการวิจัยทางการศึกษา** จำนวน 3 หน่วยกิต

### เนื้อหารายวิชา

ความหมายและลักษณะของการวิจัย กระบวนการวิจัย การเลือกปัญหาสำหรับวิจัย แนวคิด ทฤษฎี ผลการวิจัย และนวัตกรรมที่เกี่ยวข้อง การกำหนดตัวแปรและตั้งสมมติฐาน การออกแบบการวิจัย แหล่งข้อมูล วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล เครื่องมือและคุณภาพของเครื่องมือวิจัย สถิติสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลจำแนกตามประเภทและวัตถุประสงค์ของการวิจัย การวิเคราะห์และตีความหมายข้อมูล การสรุปผลวิจัย การเขียนรายงานการวิจัย และการนำผลวิจัยไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่การพัฒนา และฝึกปฏิบัติการเขียนเค้าโครงการวิจัยหรือเค้าโครงสารนิพนธ์

### วัตถุประสงค์รายวิชา

เพื่อเป็นพื้นฐานในการศึกษาค้นคว้า และทำวิจัยทางการศึกษา ดังนี้

1. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจกระบวนการวิจัยทางการศึกษา
2. เพื่อให้มีความสามารถอ่านงานวิจัย และนำผลการวิจัยทางการศึกษาไปใช้
3. เพื่อให้มีความสามารถเขียนโครงการวิจัยทางการศึกษา
4. เพื่อให้เห็นคุณค่าของการวิจัย มีจริยธรรมในการวิจัย และมีเจตคติที่ดีต่อการวิจัย

### วิธีการจัดการเรียนการสอน

1. บรรยาย
2. ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง/ทำแบบฝึกหัด

3. ปฏิบัติการสร้างเครื่องมือวิจัย และเก็บรวบรวมข้อมูล

4. ปฏิบัติการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป

5. ปฏิบัติการเขียนโครงการวิจัย

### การวัดผลการเรียน

แบ่งการวัดเพื่อนำมาประเมินผลการเรียนเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1. คะแนนเก็บ	60%
วิเคราะห์ปัญหา	5%
นิยามปัญหาการวิจัย	5%
สร้างเครื่องมือวิจัย	10%
เก็บรวบรวมข้อมูล	5%
เขียนโครงการวิจัย	20%
การทำงานที่มอบหมายอื่น ๆ	15%
2. คะแนนสอบ	40%
สอบกลางภาค	15%
สอบปลายภาค	25%

## การใช้ประโยชน์จากการประเมินสภาพจริง

ปัจจุบันในประเทศไทยได้มีการนำการประเมินสภาพจริงมาใช้อย่างแพร่หลาย ทั้งในหน่วยงานวิชาชีพ องค์กรธุรกิจ และการศึกษาโดยเฉพาะทางการศึกษาได้ใช้การประเมินสภาพจริงเพื่อประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ซึ่งได้ระบุไว้ชัดเจนในเอกสาร “แนวทางการวัดและประเมินผลผู้เรียนหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544” ทั้งนี้เพื่อให้เกิดผลในการปฏิบัติในการช่วยยกระดับมาตรฐานการจัดการเรียนรู้

**บรรณานุกรม**

- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2539). **การประเมินสภาพจริง**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- สุนันท์ ศลโกสม. (2541). “การทำแฟ้มสะสมผลงาน (Portfolio) ของนักเรียน,” **วารสารการวัดผลการศึกษา**. 19(57) ; 58 - 75.
- Stiggins, R.J. (1994). **Student Centered Classroom Assessment**. New York : McMilland College Publishing Company.
- Todorov, Karen R. and Bruce Brousseau. (1998). **Authentic Assessment of Social Studies**. Michigan : Michigan State Board of Education.
- Wiggins, Grant. (1990) “The Case for Authentic Assessment,” **ERIC Digest**. Dec 1990. [Online] Avialable. <http://www.edrs.com>